

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie

LSZ – 4101-023-01/2014
P/14/058

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Szczecinie
ul. Jacka Odrowąża 1, 71-420 Szczecin
T +48 91 831 39 00, F +48 91 831 39 66
lsz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli P/14/058 Zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów niespełniających wymagań prawnych.

Jednostka przeprowadzająca kontrolę Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie¹

Kontroler Danuta Laskowska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91927 z dnia 03.12.2014 r.

Ewa Róg, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91928 z dnia 03.12.2014 r.

Stanisław Dobrowolski, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91906 z dnia 21.10.2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 1 – 4 a, b)

Jednostka kontrolowana Zakład Usług Komunalnych Spółka z o.o. w Mieszkowicach², 74-505 Mieszkowice, ul. Warszawska 48.

Kierownik jednostki kontrolowanej Bolesław Kwaśniak, Prezes Zarządu ZUK w Mieszkowicach³.

(dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia⁴ wystąpienie z wnioskiem o zamknięcie składowiska w Kurzycku dopiero w dniu 31.08.2012 r. Działanie to było sprzeczne z wymogami art. 54 ust. 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁵.

ZUK nie dostosował instalacji do odprowadzania gazu na składowisku do wymogów określonych w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów⁶. Mimo, iż posiadane przez ZUK decyzje administracyjne nie przewidywały na składowisku instalacji do odprowadzania i wykorzystania lub spalania gazu, to konieczność taka wynikała jednak z przepisów rozporządzenia. Decyzję o zamknięciu składowiska wydano dopiero 17.12.2012 r., tj. 3 lata po wynikającym, z obowiązujących przepisów, terminem zamknięcia składowisk, które nie spełniały wymagań prawnych.

NIK pozytywnie oceniła podjęte przez ZUK prace związane z technicznym zamknięciem składowiska odpadów w Kurzycku. Pozytywnie oceniono zakres prowadzonego monitoringu na składowisku w okresie eksploatacji jak i po jej zakończeniu oraz terminowość składanych sprawozdań w tym zakresie. Przedłużający się termin opracowania projektu rekultywacji i nasadzeń zamkniętego składowiska wynikał m.in. z konieczności korekty błędnie sporządzonego wniosku o zamknięcie składowiska.

Uzasadnienie oceny ogólnej

¹ Zwana dalej NIK

² Zwana dalej zarządzającym lub ZUK

³ Zwany dalej Prezesem

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁵ Dz.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.

⁶ Dz.U. z 2003 r. Nr 61 poz. 549 ze zm., zwane dalej „Rozporządzeniem MS z 24.03.2003 r.”.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Działania zarządzającego składowiskiem niespełniającym wymagań prawa w celu jego zamknięcia.

1.1. Dane organizacyjne.

Na podstawie uchwały Nr XXIII/159/04 Rady Miejskiej w Mieszkowicach z 15 października 2004 r., z dniem jej podjęcia, na bazie likwidowanego zakładu budżetowego pod nazwą Zakład Usług Komunalnych, utworzona została spółka z ograniczoną odpowiedzialnością pod firmą Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o. w Mieszkowicach.

(dowód: akta kontroli str. 6)

Akt Założycielski Spółki, w formie aktu notarialnego podpisany został 02.02.2005 r., w którym zapisano, że wszystkie udziały w kapitale zakładowym Spółki wynoszącym 398.500 zł obejmuje Gmina Mieszkowice. Przedmiotem działalności Spółki wg postanowień aktu notarialnego było m.in. gospodarowanie odpadami.

(dowód: akta kontroli str. 7 - 12)

Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki w dniu 21.06.2010 r. aktem notarialnym zmieniło Akt Założycielski w ten sposób, że:

- wprowadzono zapis o możliwości podwyższenia uchwałą Zgromadzenia Wspólników, kapitału zakładowego Spółki do kwoty 5.000.000 zł poprzez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących lub ustanowienie nowych udziałów w terminie do 31.12.2020 r.,
- w przedmiocie działalności wprowadzono zapisy, na mocy których Spółka m.in. może prowadzić: obróbkę i usuwanie odpadów innych niż niebezpieczne, tj. oznaczone PKD.38.21.Z⁷ oraz działalność związaną z rekultywacją i pozostałą działalność usługową związaną z gospodarką odpadami (PKD.39.00.Z).

(dowód: akta kontroli str. 13 - 15)

Umową dzierżawy zawartą 1 lutego 2007 r. Gmina Mieszkowice przekazała Spółce w dzierżawę m.in. nieruchomości nr 196/10 o powierzchni 4,54 ha położoną w obrębie Kurzycko (nieposiadającą Księgi Wieczystej), która przeznaczona była do składowania odpadów komunalnych. Aneks nr 4 z 31.12.2013 r. do ww. umowy dzierżawy wysokość czynszu dzierżawnego, jaki Spółka powinna wносить na rzecz Urzędu Miejskiego w Mieszkowicach ustalono na kwotę 200 zł + podatek VAT.

(dowód: akta kontroli str. 16-18, 19 – 20)

1.2. Realizacja przez zarządzającego składowiskiem obowiązków w zakresie zamykania istniejącego składowiska odpadów niespełniającego wymagań prawnych.

1.2.1. Przegląd ekologiczny

Starosta Powiatowy w Gryfinie decyzją z 26.02.2002 r. zobowiązał ZUK jako zarządzającego składowiskiem odpadów, do sporządzenia w terminie do 30 czerwca 2002 r. „Przeгляdu ekologicznego” istniejącego składowiska.

(akta kontroli str. 21 – 22)

ZUK w wyniku przeprowadzonego przetargu w trybie zapytania o cenę, w kwietniu 2002 r. dokonał wyboru oferty na sporządzenie „Przeгляdu ekologicznego wysypiska

⁷ Zgodnie z Polską klasyfikacją działalności (PKD), wprowadzona rozporządzeniem rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. Dz. U. z 2007 r., Nr 251 poz. 1885 oraz z 2009 r. Nr 59, poz. 489, do stosowania w statystyce, ewidencji i dokumentacji oraz rachunkowości, a także w urzędowych rejestrach i systemach informacyjnych administracji publicznej.

odpadów komunalnych w Mieszkowicach”. Wybrana oferta była najniższą cenowo i spełniała wymagania zamawiającego, tj. odpowiadała kryteriom określonym w art. 238 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska⁸.

(dowód: akta kontroli str.23 - 26)

Na podstawie opracowanego w wymaganym terminie „Przeгляdu ekologicznego składowiska odpadów w Mieszkowicach” (przedłożonego w czerwcu 2002 r.) oraz przeprowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Gryfinie Wydział Ochrony Środowiska kontroli w dniu 27.11.2003 r. i przeprowadzonej 12.12.2003 r. rozprawy administracyjnej, Starosta Powiatu Gryfińskiego⁹ wydał w dniu 22.12.2003 r. z urzędu decyzję, w której określono sposób dostosowania składowiska do wymogów przepisów określonych w rozporządzeniu MŚ z 24 marca 2003 r., poprzez:

- wyposażenie składowiska odpadów w wagę samochodową w terminie do 31.12.2004 r.,
- wykonanie trzeciego otworu kontrolno-badawczego w terminie do 30.06.2004 r.,
- założenie pasa zieleni (drzew i krzewów) wokół składowiska, o szerokości min. 10 m w terminie do 30.06.2004 r.,
- ograniczenie powierzchni składowania odpadów ekspozowanych na oddziaływanie warunków atmosferycznych, w tym przeciwdziałanie rozwiewaniu odpadów – niezwłocznie.

Ponadto, ww. decyzją z 22.12.2003 r. ZUK zobowiązany został do systematycznego informowania Starostwa o wykonaniu ww. prac związanych z dostosowaniem składowiska.

(dowód: akta kontroli str. 27 - 28)

Wykonując zawarte w ww. decyzji Starosty zalecenia, ZUK wydzierżawił na okres od 01.01.2004 r. do 31.12.2009 r. towarową wagę samochodową o nośności 35 ton i zainstalował ją na składowisku.

(dowód: akta kontroli str. 41)

Otwór kontrolno-badawczy (piezometr) wykonany został na zlecenie ZUK przez Usługowy Zakład Studniarski HLONDA z Suchania, a fakturę za jego wykonanie wystawiono 8.10.2004 r. na kwotę 13.664 zł.

(dowód: akta kontroli str. 73)

Zakład Badania Wód i Ścieków w Szczecinie, na zlecenie Spółki wykonał w dniu 30.09.2004 r. analizę wskaźników zanieczyszczenia wód gruntowych pobierając próbę z nowego piezometru w rejonie składowiska odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 103)

Prezes ZUK wyjaśnił, że pas zieleni wokół składowiska wykonano w terminie, dołączając do wyjaśnienia stosowne zdjęcia.¹⁰

(dowód: akta kontroli str.102, 104 – 107)

W sprawie ograniczenia powierzchni składowania odpadów ekspozowanych na oddziaływanie warunków atmosferycznych, w tym przeciwdziałanie rozwiewaniu odpadów, wyjaśnienie złożył Prezes ZUK stwierdzając, że kierownik składowiska zobowiązany został do bezwzględnego przestrzegania zasad składowania odpadów zgodnie z „Instrukcją składowiska”.

(dowód: akta kontroli str. 102)

⁸ Dz.U. z 2013 r., poz. 1232 ze zm., dalej „Poś”

⁹ Dalej Starosta

¹⁰ Na przedstawionych zdjęciach brak daty ich wykonania.

Zarządzający składowiskiem nie przedłożył kontrolującym dokumentów potwierdzających wykonanie obowiązków informowania Starosty o wykonaniu prac związanych z dostosowaniem składowiska.

(dowód: akta kontroli str. 27 – 32)

1.2.2. Składowisko odpadów Kurzycko w kontekście zapisów planu gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego.

W Planie gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektywy 2013 – 2018” sporządzonym w 2009 r. w Wydziale Rolnictwa i Ochrony Środowiska Akademii Rolniczej w Szczecinie, składowisko odpadów Kurzycko, ujęte zostało jako składowisko czynne przewidziane do dalszej eksploatacji po 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 242 - 245)

Spółka, po wykonaniu zaleceń określonych ww. decyzją Starosty z 22.12.2003 r. eksploatowała składowisko odpadów do końca 2012 roku.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUK w opisanym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Zarządzający składowiskiem nie dostosował do dnia 31 grudnia 2009 r. sposobu postępowania z gazem składowiskowym do wymogów zawartych w § 9 ust. 2 rozporządzenia MŚ z 24.03.2003 r. i nie wystąpił na podstawie art. 54 ust. 2 ustawy z 27 kwietnia 2001 r. o odpadach do Starosty z wnioskiem o zamknięcie składowiska odpadów w Kurzycku. Skutkiem powyższego było funkcjonowanie tego składowiska po upływie granicznego terminu jego zamknięcia, tj. po 31.12.2009 r.

Według przedstawionej korespondencji, ZUK od stycznia 2010 r. nie podejmował działań związanych z jego zamknięciem. W czerwcu i w listopadzie 2011 r. ZUK zwrócił się z wnioskiem do Urzędu Marszałkowskiego o ujęcie w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami na lata 2013 – 2018 dalszej eksploatacji składowiska odpadów Kurzycko, jako instalacji przeznaczonej do zastępczej obsługi regionu w zakresie składowania odpadów, do czasu powstania zakładów gospodarowania odpadami. Argumentując powyższe ZUK wskazał, że składowisko wypełnione jest w 73%, a jego monitoring w okresie dotychczasowej eksploatacji nie wykazał uciążliwości ani negatywnego wpływu na środowisko. W piśmie z listopada 2011 r. stwierdził m.in., iż nie dysponuje środkami na wykorzystanie lub spalanie gazu składowiskowego, gdyż w fazie projektowania składowiska (w latach 80 ubiegłego wieku) nie zakładano takiego rozwiązania. Spółka nie otrzymała żadnych skarg dotyczących uciążliwości odorowej, a najbliższe zabudowania znajdują się w odległości ok. 2,5 – 3,0 km od składowiska. Ponadto ZUK zlecił opracowanie dokumentacji na kompostownię – spalarnię odpadów, co dodatkowo obniży powstawanie gazów składowiskowych.

(dowód: akta kontroli str. 246 - 247)

W projekcie Planu gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2017 z uwzględnieniem perspektywy 2018 – 2023, składowisko odpadów Kurzycko ujęte zostało w tabeli 7 – Istniejące instalacje zastępcze.

(dowód: akta kontroli str. 252 – 258)

W dniu 25 stycznia 2012 r. Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego skierował do ZUK pismo, w którym stwierdził, że składowisko Kurzycko jako niespełniające wymogów prawa (§ 9 ust. 2 rozporządzenia MŚ z 24.03.2003 r.), przeznaczone zostało do zamknięcia, co wymaga złożenia przez zarządzającego wniosku w tej sprawie do Starosty.

(dowód: akta kontroli str. 248 - 249)

W odpowiedzi skierowanej w lutym 2012 r. do Urzędu Marszałkowskiego, ZUK poinformował o podjęciu działań zmierzających do rozpoczęcia procesu likwidacji składowiska odpadów, w tym sporządzeniu wniosku o jego zamknięcie. W dniu 13.04.2012 r. powołując się na wcześniejsze ustalenia, zarządzający składowiskiem zwrócił się ponownie z wnioskiem o ujęcie składowiska Kurzycko w Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami jako instalacji zastępczej na lata 2012 – 2015, tj. do pełnego wykorzystania eksploatowanej kwatery, która jest zapełniona w 76%. W piśmie poinformowano również, że ZUK zleci wykonanie i montaż pasywnych wymaganych pochodni gazowych.

(dowód: akta kontroli str. 250 – 251)

W przyjętej uchwałą Nr XXV/334/13 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z 28 maja 2013 r. aktualizacji „Planu gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego na lata 2012 – 2017”, składowisko odpadów Kurzycko ujęto w wykazie składowisk przeznaczonych do zamknięcia z powodu niespełniania wymagań technicznych, w którym od 31.12.2012 r. zaprzestano przyjmowania odpadów do składowania.

(dowód: akta kontroli str. 259 – 261)

1.2.3. Wniosek o zamknięcie składowiska.

Zarządzający składowiskiem, stosownie do postanowień art. 54 ustawy o odpadach, 31.08.2012 r. wystąpił do Starosty z wnioskiem o zamknięcie składowiska Kurzycko. Okoliczności wystąpienia ZUK z wnioskiem o jego zamknięcie po upływie ośmiu miesięcy od otrzymania pisma z Urzędu Marszałkowskiego w tej sprawie, przedstawiono w pkt. 1.2.2. niniejszego wystąpienia.

Złożony wniosek zgodny z art. 54 ust. 6 ustawy o odpadach, zawierał wszystkie wymagane elementy, tj. określał techniczny sposób zamknięcia składowiska, datę zaprzestania przyjmowania odpadów wyznaczoną na 31.12.2012 r. oraz harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska.

(dowód: akta kontroli str. 47 – 72)

Pismem z 10.10.2012 r. ZUK zwrócił się do Starosty o wycofanie ww. złożonego wniosku, motywując to potrzebą wprowadzenia istotnych zmian we wniosku w zakresie hydroizolacji składowiska¹¹, które będą miały wpływ na późniejszy sposób rekultywacji oraz koszty jej wykonania.

(dowód: akta kontroli str. 74)

Pismo ZUK, Starostwo Powiatowe potraktowało jako żądanie strony do wydania decyzji o umorzeniu postępowania, wydając w tej sprawie w dniu 12.10.2012 r. decyzję umarzającą znak OŚ 6237.05.2012.AB.

(dowód: akta kontroli str. 75 - 76)

Pismem z 22.11.2012 r. ZUK jako zarządzający składowiskiem, po wprowadzonych zmianach we wniosku, ponownie wystąpił do Starosty o zgodę na zamknięcie składowiska odpadów, co skutkowało wydaniem w dniu 17.12.2012 r. decyzji o zamknięciu składowiska z dniem 31.12.2012 r. Wydanie ww. decyzji poprzedzone było przeprowadzoną w terminie 16.10 – 31.10.2012 r. kontrolą przez Zachodniopomorski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie.

(dowód: akta kontroli str. 77 - 97)

---

¹¹ We wniosku złożonym w sprawie zamknięcia składowiska ZUK nie wskazał, że składowisko posiada wykonaną warstwę hydroizolacyjną w postaci geomembany HDPE o gr. 1 mm, stąd w decyzji dot. zamknięcia składowiska Starosta Gryfiński nakazał jej wykonanie, co z punktu widzenia zarządzającego składowiskiem miało znaczący wpływ na koszt rekultywacji i zostało opisane w pkt. 1.3 niniejszego wystąpienia.

1.2.4. Eksploatacja składowiska.

Decyzją z 23.12.2002 r. Starosta stosownie do treści art. 53 ust. 3 pkt 2 ustawy o odpadach, zatwierdził „Instrukcję eksploatacji składowiska odpadów komunalnych” w Kurzycku, określając typ składowiska jako składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Decyzją niniejszą dopuszczono do składowania odpadów w określonych grupach i rodzaju, stosownie do postanowień zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów¹².

(dowód: akta kontroli str. 33 – 38)

Na wniosek ZUK, w związku ze zmianą przepisów prawnych, tj. rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowiska odpadów¹³, Starosta zmienił ww. decyzję wydaną 23.12.2002 r., w zakresie dotyczącym monitoringu.

(dowód: akta kontroli str. 39 - 40)

Decyzją z dnia 9.06.2003 r. Starostwo Powiatowe zezwoliło ZUK na prowadzenie działalności w zakresie zbierania i transportu odpadów innych niż niebezpieczne oraz prowadzenie działalności w zakresie odzysku odpadów i ich unieszkodliwiania. Termin ważności decyzji określono do dnia 31.12.2012 r. Natomiast wydaną w dniu 15.06.2003 r. decyzją Starosta zatwierdził program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, w tym zezwolił na składowanie odpadów o kodach 130205, 160601, 160602, 160113, 160213 oraz 170601. Ważność decyzji określono do dnia 31.01.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 29-32, 100-101)

Kolejna zmiana w „Instrukcji eksploatacji składowiska odpadów komunalnych” wprowadzona została decyzją Starosty z dnia 09 lipca 2009 r., i dotyczyła wprowadzenia możliwości gromadzenia odpadów pochodzących z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów pochodzących z oczyszczalni ścieków i stacji uzdatniania wody, oznaczonych kodami: 190802 oraz odpadów komunalnych łącznie z frakcjami gromadzonymi selektywnie o kodach 200304, 200306, 200307, 200309.

(dowód: akta kontroli str. 98 - 99)

Eksploatacja składowiska odpadów w latach 2009 – 2012 wiązała się m.in. z wprowadzanymi w drodze decyzji Starosty zmianami w zakresie ilości przyjmowanych odpadów. Decyzjami z 31 lipca oraz z 24 listopada 2008 r. zwiększono ilości przyjmowanych na składowisko odpadów oraz ich rodzajów w stosunku do ilości określonych w decyzji z 09.06.2003 r.

(dowód: akta kontroli str.43 -46)

Realizując postanowienia dyrektywy Rady 1993/31/WE z 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów¹⁴, ZUK w czerwcu 2010 r. sporządził „Plan awaryjny do Instrukcji eksploatacji składowiska odpadów” opisujący tryb i rodzaj działań, jakie należy podjąć w przypadku wystąpienia potencjalnych awarii oraz ograniczenia ich skutków, w tym wpływu na środowisko. Natomiast decyzją z 11 lipca 2010 r. Starosta zatwierdził „Plan awaryjny”, który należało wdrożyć w szczególności, na wypadek wykrycia zmian w jakości wód gruntowych, z powodu emisji ze składowiska odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 108 – 124, 125-130)

¹² Dz.U. z 2001 r., Nr 112, poz. 1206.

¹³ Dz.U. Nr 220, poz. 1858 ze zm.

¹⁴ Dz. U. L.182 z 16.07.1999 r. s 1 ze zm.

1.2.5. Ilość i rodzaj składowanych odpadów.

W latach 2009 – 2010, stosownie do wymogów rozporządzenia Ministra Środowiska z 25 maja 2007 r. w sprawie zasad sporządzania raportu wojewódzkiego¹⁵, ZUK sporządzał na obowiązujących formularzach zbiorcze zestawienia danych o rodzaju i ilości odpadów oraz sposobach gospodarowania nimi. Po 2010 r. zestawienia sporządzał na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach¹⁶. Zestawienia, corocznie przekazywane były do Urzędu Marszałkowskiego oraz Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie.

(dowód: akta kontroli str.131 – 148)

Ilości i rodzaj składowanych odpadów określone zostały w decyzjach Starosty: z 9.06. i z 30.12.2003 r., z 31.07. i z 24.11.2008 r. oraz i z 15.06.2003 r. (odpady niebezpieczne).

(dowód: akta kontroli str. 29 – 40, 43 – 46, 98 – 101)

Faktyczne ilości i rodzaj składowanych odpadów wykazywane były przez ZUK w rocznych sprawozdaniach i wynosiły:

L.p.	Nr PKD	Ilość wg decyzji w roku	Ilości wg sprawozdań				Uwagi
			2009	2010	2011	2012	
1	160114 tworzywa sztuczne	nie określono	-	-	-	3,20 Mg	
2	190801 skratki	50 Mg	-	8,2 Mg	37,0 Mg	43,8 Mg	
3	190802 zawartość piaskowników	120 Mg	-	-	19,2 Mg	18,0 Mg	
4	190805 ustabilizowane osady ściekowe	100 Mg	59,2 Mg	26,0 Mg	138,0 Mg	101,3 Mg	Przekroczenie ilości odpadów w 2011 i 2012 r.
5	200201 odpady ulegające biodegradacji	80 Mg	-	-	-	5,4 Mg	
6	200203 inne odpady nie ulegające biodegradacji	20 Mg	-	34,2 Mg	25,5 Mg	28,0 Mg	Przekroczenie ilości odpadów
7	200301 niesegregowane odpady komunalne	1400 Mg	362,8 Mg	498,8 Mg	444,5 Mg	441,2 Mg	
8	200303 odpady z ulic placów	30 Mg	17,4 Mg	-	-	15,0 Mg	
9	200306 odpady ze studzienek kanalizacyjnych	200 Mg	-	-	-	59,7 Mg	

(akta kontroli str. 131 – 148)

Przekroczenia ilości składowanych odpadów wystąpiły w dwóch grupach: ustabilizowane osady ściekowe (190805) oraz inne odpady nieulegające biodegradacji (200203). W wyjaśnieniach złożonych w sprawie przyjęcia na składowisko większej ilości odpadów niż określona w decyzjach Starosty, Prezes ZUK podał, że: „W 2009 r. oddano do eksploatacji kanalizację sanitarną w miejscowości Stare Łysogórki – Zielin. Zwiększona ilość ścieków z tych miejscowości miała decydujący wpływ na większą ilość powstałych osadów ściekowych. Analogiczna sytuacja wystąpiła przy odpadach tzw. cementarnych (kod 2002030), nie uwzględniliśmy zwiększonej ilości powstałych odpadów ze zwiększonej ilości grobów, których przybywa o ok. 70-80 w każdym roku i tym samym zwiększa się ilość odpadów tego rodzaju.”

(akta kontroli str. 191)

¹⁵ Dz. U. z 2007 r., Nr 101, poz. 688

¹⁶ Dz. U. z 2010 r. Nr 249, poz. 1674

Całkowita roczna ilość odpadów jaką może przyjąć składowisko określona została w decyzji z 9.06.2003 r. Starosty w wysokości 1630 Mg/rok. Na podstawie kart składowiska z lat 2011 – 2012 ustalono, że ilości te nie zostały przekroczone. W roku 2011 przyjęto na składowisko ogółem 665 Mg odpadów, a w 2012 r. przyjęto 716 Mg.

(akta kontroli str. 29 – 32, 215 – 221)

1.3. Działania związane z zapewnieniem środków finansowych niezbędnych do zamknięcia składowiska.

ZUK oszacował koszty związane z opracowaniem projektu technicznego jak i koszty rekultywacji składowiska. Projekt techniczny, którego opracowanie w wyniku rozstrzygniętego przetargu zlecono Zakładowi Technicznych Usług Komunalnych w Szczecinie, oszacowano na 10.900 zł + VAT. Koszty rekultywacji zamkniętego składowiska oszacowane zostały na podstawie sporządzonych kosztorysów inwestorskich w dwóch wariantach:

- wariant I (uwzględniający wymagania wynikające z decyzji Nr 3/XX-OŚ/12 Starosty), tj. rekultywacja wraz z wykonaniem warstwy hydroizolacyjnej, którego łączny koszt oszacowano na 1.685.706 zł,
- wariant II (bez dodatkowej hydroizolacji) oszacowano na 1.004.172 zł.

dowód: akta kontroli str. 196, 199 – 207)

Zarządzający składowiskiem, wg stanu na 31.12.2012 r. wykazał w bilansie Spółki środki finansowe w wysokości 122.318,32 zł. Biorąc pod uwagę fakt, że proces rekultywacji składowiska rozłożony jest w czasie – wg decyzji Starosty do roku 2027, a koszt rekultywacji (po uwzględnieniu dodatkowej hydroizolacji) oszacowano na 1.685.706 zł, posiadane środki były wystarczające na podjęcie czynności niezbędnych do prawidłowego zamknięcia składowiska, tj. czynności technicznych poprzedzających proces rekultywacji.

(dowód: akta kontroli str. 222 – 223)

W kalkulacji kosztów za składowanie odpadów stałych na składowisku, na przykładzie kalkulacji na 2012 r. ujęto kwotę 22.000 zł z przeznaczeniem na koszty związane z zamknięciem, rekultywacją, monitorowaniem i nadzorem składowiska odpadów, co odpowiadało treści art. 61 ustawy o odpadach z 2001 r.

(dowód: akta kontroli str. 224 – 228)

W wyjaśnieniach dotyczących zabezpieczenia środków finansowych niezbędnych na rekultywację składowiska, Prezes ZUK podał, że: *„Zarządzający przewiduje, że realizowany obecnie projekt rekultywacji składowiska opierał się będzie na wykorzystaniu do rekultywacji odpadów z popiołów, osadów z oczyszczalni ścieków, kompostu i innych, zgodnie z planowaną dla Spółki decyzją na odzysk odpadów w celach rekultywacji. Pozwoli to na znaczne ograniczenie kosztów, przez co Spółka planuje zrealizować rekultywację w większości własnymi środkami.... Spółka nie rozważała możliwości wystąpienia o dofinansowanie. W przypadku zaistnienia potrzeb finansowania z innych źródeł, w końcowej fazie rekultywacji, skorzysta z możliwości ubiegania się o takie dofinansowanie.”*

(dowód: akta kontroli str. 191)

Zabezpieczenie roszczeń związanych z funkcjonowaniem składowiska, określone zostało w decyzji Starosty z 10.08.2010 r., zmieniającej decyzję z 28 maja 1992 r. Kierownika Urzędu Rejonowego w Gryfinie o pozwoleniu na budowę składowiska odpadów, poprzez dopisanie punktu o wysokości zabezpieczenia w kwocie 225.000 zł w formie polisy ubezpieczeniowej.

(dowód: akta kontroli str. 229)

Zarządzający składowiskiem począwszy od 2010 r., corocznie zawierał umowę ubezpieczenia z Towarzystwem Ubezpieczeń i Reasekuracji S. A. WARTA na kwotę 500.000 zł do 2012 r. w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, w tym eksploatacją składowiska odpadów, natomiast od 2013 r. suma ubezpieczenia wzrosła do 1.000.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 230 - 241)

Zarządzający składowiskiem nie utworzył funduszu rekultywacyjnego, gdyż przepis art. 137 ust. 2 i 3 ustawy z o odpadach z 2012 r., dotyczy składowisk funkcjonujących po dniu 31.12.2012 r., a przedmiotowe składowisko zostało zamknięte z dniem 31.12.2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 92)

1.4. Realizacja postanowień decyzji o zamknięciu składowiska odpadów.

Decyzją z 17.12.2012 r. Starosta postanowił o zamknięciu składowiska odpadów w Kurzycku. Ww. decyzją, datę zamknięcia kwatery i jednocześnie zaprzestania przyjmowania odpadów określono na 31.12.2012 r. Ponadto w decyzji wskazano techniczne warunki zamknięcia składowiska, tj. ukształtowanie bryły składowiska i nadanie skarpom bezpiecznego nachylenia, wykonanie robót niwelacyjnych celem ujednoczenia ukształtowania składowiska, zniwelowanie niecek i zagłębień, bezpieczne odprowadzenie gazu składowiskowego poprzez wykorzystanie 2 kominków odgazowujących do kontrolowanego odprowadzania gazu, wykonanie warstwy hydroizolacyjnej, warstwy drenażowej i rekultywacji biologicznej poprzez przykrycie warstwą mieszanki traw i wykonanie nasadzeń. Harmonogram działań związanych z rekultywacją obejmował m.in. wykonanie projektu technicznego wykonawczego rekultywacji i nasadzeń, w tym określał terminy poszczególnych etapów rekultywacji. Termin opracowania projektu technicznego określono do 31.07.2013 r., a realizację poszczególnych etapów rekultywacji, tj. prace przygotowawcze i hydroizolacyjne do 31.12.2020 r. Wysiew traw i nasadzenia do 01.04.2025 r. Nadzór nad zrekultywowanym składowiskiem, w tym monitoring poeksploatacyjny winien być prowadzony przez okres 30 lat, licząc od daty zamknięcia składowiska, tj. do 31.12.2042 r.

(akta kontroli str. 92 – 97)

Pismem z 29.01.2013 r. skierowanym do Starostwa Powiatowego, ZUK wniósł o zmianę przedmiotowej decyzji w zakresie technicznego sposobu rekultywacji, w tym w szczególności wykonania warstwy hydroizolacyjnej oraz monitoringu jaki winien być prowadzony w fazie poeksploatacyjnej. Argumentując powyższe, ZUK stwierdził, że sporządzający dokumentację dotyczącą technicznego sposobu zamknięcia składowiska – firma STEFPOL ze Szczecina, nie uwzględniła w niniejszym opracowaniu wykonanej na etapie budowy składowiska geomembrany HDPE o gr. 1 mm, stanowiącej warstwę hydroizolacyjną podłoża. Zatem składowisko posiadało już sprawny system izolujący złożę odpadów od środowiska gruntowo - wodnego. Ponadto zdaniem zarządzającego ukształtowanie bryły składowiska z odpowiednim nachyleniem, jako spływ powierzchniowy całkowicie eliminuje infiltracje wód opadowych. Mając na uwadze powyższe wykonanie kolejnej warstwy hydroizolacyjnej nie jest uzasadnione.

Jednocześnie w odniesieniu do monitorowania poeksploatacyjnego, ZUK zwrócił uwagę na fakt, że w okresie eksploatacji składowiska od 1994 r. do chwili jego zamknięcia nie wykazano negatywnego jego oddziaływania na środowisko, a zatem monitoring składowiska obejmujący emisję i skład gazu oraz sprawność odgazowania w fazie poeksploatacyjnej jest nieuzasadniony zarówno pod względem ekonomicznym jak i ochrony środowiska.

(dowód: akta kontroli str. 149 – 150, 150 – 151)

Starosta decyzją z 29 marca 2013 r. odmówił zmiany treści decyzji z 17.12.2012 r. dotyczącej zamknięcia składowiska odpadów stwierdzając, że: „Decyzja ostateczna została wydana na podstawie ustawy z 27.04.2001 r. o odpadach ..., która utraciła moc w dniu 23.01.2013 r., z momentem wejścia w życie ustawy z 14.12.2012 r. o odpadach .... Wniosek o zmianę decyzji na podstawie art. 155 ...KPA ..., wszczyna nową sprawę administracyjną, która przy zmianie prawa, powinna być rozpatrywana zgodnie z przepisami obowiązującymi w trakcie nowego postępowania. Przepisy art.155 ww. ustawy mogą być stosowane wobec decyzji ostatecznej tylko w czasie, kiedy obowiązuje podstawa prawna, na jakiej te decyzje zostały wydane. Zmiana regulacji prawnej oznacza konieczność rozpatrywania uprawnień strony w świetle nowego stanu prawnego i prowadzi do powstania nowej sprawy administracyjnej.”

(dowód: akta kontroli str.152 - 153)

Pismem z 18.07.2013 r. ZUK skierował wniosek do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Szczecinie (SKO) o stwierdzenie nieważności decyzji Starosty Gryfińskiego z 17.12.2012 r. w sprawie zamknięcia składowiska odpadów, podnosząc we wniosku, że składowisko wyposażone zostało w geomembranę HDPE gr. 1 mm na etapie jego budowy, stąd wykonanie pkt. 3.4 i pkt. 3.5 decyzji (budowa warstwy hydroizolacyjnej i drenażowej) jest zbędne i kumuluje dodatkowe, nieuzasadnione koszty.

SKO decyzją z 18.09.2013 r. odmówiło stwierdzenia nieważności wydanej decyzji z 17.12.2012 r., stwierdzając, że brak jest przepisu powodującego nieważność zaskarżonej decyzji, a argumenty ZUK dotyczące nieuzasadnionego zakresu prac i wzrostu kosztów zadania nie mogą przesądzać o niewykonalności rozstrzygnięcia.

(dowód: akta kontroli str. 154 – 155, 156 – 161)

Od stycznia 2013 r. na podstawie decyzji Starosty z 2.01.2013 r., ZUK uzyskał zezwolenie na zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne oraz transport odpadów z terenu całego kraju. Segregacja zebranych odpadów prowadzona była w 4 murowanych boksach składowiska. Termin obowiązywania decyzji określono do 31.12.2022 r.

(dowód: akta kontroli str. 162 – 169)

Z chwilą zamknięcia składowiska odpadów w Mieszkowicach, na podstawie umowy nr 2013/01/01 z 02 stycznia 2013 r., zawartej pomiędzy ZUK a Spółką EKO-MYŚL Sp. z o.o. w Myśliborzu, (prowadzącą składowisko odpadów komunalnych w m. Dalsze gmina Myślibórz), odpady odbierane z terenu gminy Mieszkowice, składowane były na ww. składowisku. Umowa zawarta została na czas nieokreślony, a dostawcą zbieranych z terenu gminy Mieszkowice odpadów był ZUK.

(akta kontroli str. 170 – 176)

Na podstawie dokonanych w dniu 19.12.2014 r. oględzin składowiska ustalono, że zamknięta kwatera na odpady została zniwelowana na całej powierzchni. Zlikwidowane zostały niecki i zagłębienia. Kwatera była zaopatrzona w trzy piezometry służące do badania poziomu wód gruntowych oraz dwa kominy odgazowujące i trzy repery niezbędne do pomiaru stopnia osiadania składowiska. Teren składowiska był uporządkowany. Dojazd do zlikwidowanej kwatery był utwardzony, poprzez ułożone płyty betonowe. Zdeponowane zużyte opony posłużyły do zabezpieczenia skarpy kwatery odpadowej.

(akta kontroli str. 210 - 214)

Prace przygotowawcze do rekultywacji składowiska wykonane zostały w pełnym zakresie. Jak wyjaśnił Prezes Spółki: „Skorygowano powierzchnię kwatery składowiska w czasie robót niwelacyjnych ciężkim sprzętem”. Jako dowód

wykonanych prac niwelacyjnych, przedłożone zostały faktury na łączną kwotę 13.321,39 zł, dokumentujące pracę sprzętu (koparka, spycharka gąsienicowa, samochód ciężarowy z zabudową samowyladowczą) na składowisku odpadów w okresie IV – XI 2014 r.

(dowód: akta kontroli str. 191 – 195)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności ZUK w Mieszkowicach w opisanym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- Zarządzający składowiskiem, mimo wymogów zawartych w § 9 ust. 2 rozporządzenia MS z 24.03.2003 r., nie dostosował instalacji odgazowującej na składowisku, w ten sposób, aby w przypadku braku możliwości wykorzystania gazu do celów energetycznych, mógł on być spalany w pochodni.

Przedstawione kontrolującym wyniki monitoringu z okresu eksploatacji składowiska, a także z okresu poeksploatacyjnego (lata 2009 – 2013), przeprowadzanego przez certyfikowane laboratorium wskazują, że badany gaz składowiskowy, ujmowany z dwóch studzienek odgazowujących (kominki odgazowujące), w którym oznaczano skład (% stężenie tlenu, dwutlenku węgla i metanu), badano prędkość przepływu i emisję, charakteryzuje się w przeciągu całego monitorowanego okresu niskim udziałem dwutlenku węgla i metanu. Średnie wartości procentowego udziału wybranych gazów w kolejnych latach przedstawiały się następująco: (w %)

	2009 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
dwutlenek węgla	2,9	1,2	1,1	3,7	5,6
metan	0,1	0,2	0,7	1,5	1,3

(w latach 2009 – 2012 średnią obliczono na podstawie badań wykonywanych co miesiąc; w roku 2013 średnią obliczono z dwóch pomiarów dokonanych w maju i październiku)

Z uwagi na zbyt niską prędkość przepływu gazu (poniżej granicy oznaczalności anemometru, która wynosi 0,01 m/s), prędkość ta nie została oznaczona w żadnym z badań. Z tego też powodu nie oznaczono emisji poszczególnych składników gazu. Tak niskie przepływy gazu nie zapewniają funkcjonowania instalacji, gdzie gaz byłby ujmowany i spalany w pochodni. Wykonane pomiary w zakresie zagrożenia wybuchem metanu wykluczyły zaistnienie takiego ryzyka w każdym z analizowanych przypadków.

(dowód: akta kontroli str. 313 - 324)

- W styczniu 2015 r. prowadzone były prace polegające na sporządzeniu projektu wykonawczego rekultywacji i nasadzeń, który w myśl decyzji o zamknięciu składowiska winien zostać opracowany do 31.07.2013 r. Prezes ZUK wyjaśnił, że: „Głównym powodem, który zdecydował o wstrzymaniu opracowania projektu wykonawczego był błąd w sporządzonym wniosku o zamknięcie składowiska, polegający na zbędnym ujęciu warstwy gliny jako izolacji czaszy kwatery. Wykonanie takiej warstwy spowodowałoby niepotrzebny wzrost kosztów rekultywacji o ok. 600 – 700 tys. zł, gdy cała rekultywacja powinna się zamknąć kwotą ok. 1 mln zł. Sytuacja ta przyczyniła się do zawieszenia zlecenia dla Zakładu Technicznych Usług Komunalnych w Szczecinie na wykonanie projektu rekultywacji. W miesiącu wrześniu 2014 r. zawieszono zlecenie zostało odwieszono i projekt rekultywacji powinien być wykonany w I połowie 2015 r. Nie bez znaczenia na przedłużający się termin wykonania projektu miał fakt próby zmiany decyzji o zamknięciu składowiska i zmian kompetencyjnych organów samorządowych, wydających przedmiotowe decyzje.”

(akta kontroli str. 191, 196 – 198)

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia działania Spółki w zakresie zamykania składowiska niespełniającego wymagań prawa, które spowodowały funkcjonowanie składowiska po upływie granicznego terminu jego zamknięcia, tj. po dniu 31 grudnia 2009 r.

2. Działania zarządzającego w zakresie prowadzenia rekultywacji i monitoringu zamkniętych składowisk.

Opis stanu faktycznego

2.1. Dokumentacja techniczna rekultywacji zamkniętego składowiska odpadów.

W ślad za wnioskiem złożonym w Starostwie w sprawie zamknięcia składowiska odpadów Kurzycko, ZUK w dniu 6.12.2012 r. w trybie zapytania o cenę, skierował zapytanie ofertowe do 5 oferentów dotyczące wykonania: Projektu technicznego rekultywacji składowiska oraz wniosku o wydanie decyzji na odzysk odpadów nadających się do wykorzystania przy wykonywaniu okrywy rekultywacyjnej.

(dowód: akta kontroli str.177 - 179)

W terminie określonym w zapytaniu ofertowym, tj. do 15.01.2013 r. do ZUK wpłynęły 4 oferty. W postępowaniu wybrana została oferta najkorzystniejsza, tj. złożona przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska – Zakład Technicznych Usług Komunalnych w Szczecinie z zaferowaną ceną 10.900 zł + VAT i terminem wykonania opracowań do 29.03.2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 180 – 188)

Pismem z 17.01.2013 r. ZUK zlecił wykonanie projektu technicznego rekultywacji składowiska odpadów wybranemu w wyniku postępowania przetargowego oferentowi, określając termin wykonania prac na 29.03.2013 r. Natomiast ZUK pismem z 12.02.2013 r., zawiesił zlecenie wykonania prac projektowych.

(dowód: akta kontroli str. 196, 197)

SKO w dniu 18 września 2013 r. wydało negatywną dla ZUK decyzję, utrzymując ustalenia zawarte w decyzji Starosty.

(dowód: akta kontroli str. 156 – 161)

Zmiana w przepisach ustawy o odpadach w zakresie m.in. technicznego sposobu zamknięcia składowiska odpadów lub jego wydzielonej części, wprowadzona została ustawą z 4 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o odpadach¹⁷. W dniu 5.09.2014 r. ZUK wznowił zlecenie złożone 17.01.2013 r. w zakresie sporządzenia projektu rekultywacji składowiska odpadów wraz z uzyskaniem przez projektanta decyzji na odzysk odpadów poza instalacją.

(dowód: akta kontroli str. 198)

NIK zwraca uwagę na przedłużający się okres wykonania projektu technicznego rekultywacji składowiska. Pierwsze zlecenie na opracowanie dokumentacji datowane było 17.01.2013 r. SKO decyzję w sprawie unieważnienia decyzji dotyczącej sposobu i zakresu rekultywacji składowiska wydało 18.09.2013 r. Toczące się postępowanie w sprawie unieważnienia decyzji miało związek z zakresem zleconej dokumentacji, jednak prace projektowe wznowiono dopiero na zlecenie z 5.09.2014 r.

Wyjaśnienia w sprawie wznowienia zlecenia na prace projektowe 5.09.2014 r., mimo, że od czasu wydania ostatecznej decyzji przez SKO w sprawie technicznego sposobu zamknięcia składowiska odpadów upłynął rok, złożył Prezes ZUK stwierdzając, że: „Główną i podstawową przyczyną był fakt niemożności zmiany

Uwagi dotyczące badanej działalności

¹⁷ Dz. U. z 2014 r., poz. 695

wydanej decyzji w zakresie technicznego sposobu zamknięcia składowiska i harmonogramu działań związanych z rekultywacją składowiska. Po odmowie stwierdzenia nieważności przez SKO decyzji wydanej przez Starostę i braku możliwości złożenia nowego wniosku do Marszałka, nie ponowiliśmy zlecenia na wykonanie projektu na rekultywację. Dopiero nowelizacja ustawy o odpadach wyraźnie wskazała Marszałka jako władnego do zmiany wydanych wcześniej decyzji.(...) Sytuację powyższą Zarząd Spółki szczegółowo przedstawił Urzędowi Marszałkowskiemu w piśmie z 23.04.2014 r.”

(dowód: akta kontroli str. 263 - 268)

2.2. Monitoring

W okresie eksploatacji jak i w fazie poeksploatacyjnej, badania laboratoryjne dotyczące składowiska odpadów w zakresie wód powierzchniowych, wód odciekowych, wód podziemnych, gazu składowiskowego, wpływu opadów atmosferycznych oraz osiadania składowiska prowadziła firma SGS EKO-PROJEKT Spółka z o.o. Laboratorium w Pszczynie, posiadająca Certyfikat Akredytacyjny Nr AB 1232 wydany 9 listopada 2010 r. z datą ważności do 8.11.2014 r.

W corocznie zawieranych umowach (począwszy od 2009 r.), pomiędzy ZUK, a Spółką EKO-PROJEKT, określano zakres prowadzonych badań monitoringowych i terminy ich wykonania, w tym:

- badanie składu wód podziemnych, wód powierzchniowych oraz odcieków wraz z pomiarem poziomu tych wód (ilość prób – 3 piezometry, 1 punkt wody powierzchniowe, 1 punkt wody odciekowe – badanie 1 raz w kwartale),
- badanie gazu składowiskowego z 2 punktów – badanie 1 raz w miesiącu,
- badanie osiadania powierzchni składowiska – badanie 1 raz w roku
- opracowanie raportu rocznego, w tym także w formie elektronicznej.

(dowód: akta kontroli str. 269 – 273, 274 – 284)

Zgodnie z decyzją Starosty z 22.12.2003 r. o dostosowaniu składowiska odpadów do obowiązujących przepisów, ZUK sprawował nadzór poprzez monitorowanie parametrów wskaźnikowych w odstępach kwartalnych. Z chwilą wydania decyzji Starosty z 17.12.2012 r. o zamknięciu składowiska, badania monitoringowe prowadzono co 6 miesięcy. Częstotliwość badań odpowiadała zapisom zawartym w załączniku do rozporządzenia Ministra Środowiska z 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów, a od 17 maja 2013 r. zapisom rozporządzenia Ministra Środowiska z 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowania odpadów¹⁸. W okresie poeksploatacyjnym ZUK terminowo, tj. do końca I-go kwartału roku następującego po roku sprawozdawczym przekazywał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Szczecinie (WIOS-SZ), zbiorcze zestawienia danych uzyskanych z monitoringu w objętych sprawozdaniem zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 39 - 40, 92 – 97, 285)

Ocena i opis oddziaływania składowiska odpadów na środowisko w okresie eksploatacyjnym zawarte zostały w protokole z kontroli problemowej przeprowadzonej w terminie 16 – 31.10.2012 r. przez służby Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska. Wg ustaleń kontroli składowisko:

- nie emituje do powietrza czynników wymagających pozwolenia lub zgłoszenia,
- występuje emisja wód w postaci odcieków zawierających substancje szkodliwe dla środowiska; ocieki wywożone są na oczyszczalnię ścieków na podstawie pozwolenia wodnoprawnego z 16.08.2006 r.,

¹⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 523

- odzysk i zbieranie odpadów prowadzony jest zgodnie z decyzją Starosty z 09.06.2003 r. i decyzją zmieniającą, wydaną 24.11.2008 r.,
- nie emituje promieniowania elektromagnetycznego i hałasu wymagającego decyzji w tej sprawie
- zarządzający składowiskiem wnosił określone prawem opłaty za składowanie odpadów,
- składowisko wyposażono w: izolację syntetyczną w postaci geomembrany HDPE o gr. 1 mm; system drenażu wód odciekowych gromadzonych w zbiorniku bezodpływowym podziemnym; brodzik do dezynfekcji kół pojazdów; 2 kominki odgazowujące; 3 piezometry do poboru prób wody podziemnej oraz 3 repery służące do odczytu poziomu osiadania.

Wg danych z monitoringu wartości badanych parametrów w wodach odciekowych nie przekraczały dopuszczalnych norm. W gazie składowiskowym stwierdzono dominujący udział tlenu, przy niskiej zawartości metanu i dwutlenku węgla.

(dowód: akta kontroli str. 77 – 82)

Prowadzone przez EKO-PROJEKT badania monitoringowe wód powierzchniowych, podziemnych i odcieków w fazie poeksploatacyjnej, nie wykazują tendencji wzrostowych w analizowanych parametrach i mieszczą się w granicach wielkości dopuszczonych normami. Wyniki analizy składu gazu składowiskowego wykazują znaczną i stałą procentową zawartość tlenu, przy niskiej zawartości metanu i dwutlenku węgla, co wyklucza ewentualność pożaru lub samozapłonu.

(dowód: akta kontroli str. 291 – 306)

ZUK, od zamknięcia składowiska (31.12.2012 r.) do czasu zakończenia niniejszej kontroli nie występował do WIOŚ w sprawie powstania zagrożeń dla środowiska w związku z prowadzoną na składowisku rekultywacją.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania zarządzającego składowiskiem w badanym obszarze.

Ocena cząstkowa

3. Ocena działań związanych z monitorowaniem wpływu niezamkniętych składowisk, niespełniających wymagań, na ludzi i środowisko.

3.1. Monitorowanie wpływu składowiska na środowisko.

Składowisko jako niezamknięte po upływie granicznego terminu, tj. po 31.12.2009 r., w okresie jego eksploatacji do 31.12.2012 r. podlegało monitorowaniu, które na zlecenie zarządzającego wykonywało certyfikowane laboratorium (certyfikat opisano w pkt. 2.2. niniejszego wystąpienia). Monitoring w latach 2009 - 2012 prowadzony był cyklicznie, w okresach miesięcznych w zakresie: badania składu wód podziemnych, wód powierzchniowych oraz odcieków wraz z pomiarem poziomu tych wód, emisji i składu gazu składowiskowego, badanie osiadania powierzchni składowiska oraz badania wielkości opadu atmosferycznego. Pomiary prowadzone były z zastosowaniem istniejących na składowisku reperów, piezometrów oraz studzienek odgazowujących i zbiornika odcieków, a ich częstotliwość i zakres odpowiadały uregulowaniom określonym w rozporządzeniu Ministra Środowiska z 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów.

(dowód: akta kontroli str. 313 - 324)

3.2. Terminowość przekazywania wyników monitoringu.

W latach 2009 – 2012 ZUK z zachowaniem terminów określonych w art. 59 ust. 1 pkt. 7 ustawy z 2001 r. o odpadach, przekazywał Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zbiorcze dane z realizowanego monitoringu.

(dowód: akta kontroli str. 285)

ZUK przekazywał do Urzędu Marszałkowskiego informacje o rodzaju i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania tych odpadów, wytwarzanych w wyniku prowadzonej działalności na terenie gminy Mieszkowice.

(dowód: akta kontroli str. 286 – 290)

3.3. Informacje w sprawie zmiany parametrów oddziaływania składowiska na środowisko.

W latach 2009 – 2012 z uwagi na fakt, że parametry monitorowanych na składowisku odpadów wyznaczników nie ulegały istotnym wahaniom (utrzymywały się w zbliżonych wielkościach), ZUK nie informował Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o obserwowanych zmianach w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str.313 – 324)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania ZUK w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁹, wnosi o zapewnienie terminowej realizacji prac projektowych oraz kontynuowanie czynności rekultywacyjnych składowiska, zgodnie z decyzją wydaną w sprawie jego zamknięcia.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla Prezesa Zarządu ZUK w Mieszkowicach, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust.1 i 2 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Szczecinie.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, dnia 16 lutego 2015 r.

Kontroler
Ewa Róg
Główny specjalista k. p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.